

(ב'-י"א) עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה א).

א) וגילו ברעדה וצלו ברתיתא תי' על וגילו וצלו לשון תפילה. והנה בגמ' ברכות [דף ל' ע"ב] נסקא ליה דאין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש מעבדו את ה' ביראה וע"ש פרש"י תפילה שתיא לנו במקום עבודה עשו אותה

אוצרות — חלק צ"ד — ירושלים תתתשג

אותה ביראה וע"ש בתוס' [ד"ה במקום]. ומסיים שם וביומא [ד' ע"א] מאי וגילו ברעדה אמר ר' אדא בר מתנא א"ר במקום גילה שם תהא רעדה ופרש"י ביומא [שם] במקום גילה מתן תורה של לוחות דכתיב פקודי ה' ישרים משמחי לב ובירושלמי ברכות [פ"ה ה"א] דריש ליה כפשוטו של מקרא וליום רעדה תגילו ופירושו כמו שפירש רש"י כאן על פסוק זה מכל זה משמע שאינם מפרשים גילה לשון תפילה כדברי המתרגם. אמנם המתרגם מפרש דלא כפירוש רש"י ומפרש דנפקא ליה מוגילו ברעדה וזה ג"כ כוונת הגמרא במקום גילה דהיינו תפילה וכן תירגם כל לשון גילה משרש בע בארמית שהוא לשון גילה בפה (לקמן ל"ב י"א) משרש בעה בעברית כמו אם תבעיון בעיון (ישעי' כ"א). וכן מצאתי בילקוט המכירי לתהלים כאן שהביא נוסחת הגמ' ברכות כן אלא אר"נ ב"י מהכא עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה אמר רב אדא בר אהבה במקום גילה שם תהא רעדה. משמע שלא היה גורס שלשת תיבות אלו בגמ' מאי וגילו ברעדה ומפרש דנפקא ליה דאין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש מסיפה דקרא וגילו ברעדה במקום גילה דהיינו תפילה שם תהא רעדה וכדברי המתרגם. וכן הוא בילקוט שמעוני כאן.